

Piyanonun büyük şairi

MILLÎ HAREKET-34

Konser.

I. Semahaddin CEM

Senfoni için Beethoven ne ise, piyano içinde Chopin odur.

Ancak, Chopin'in şahsiyeti Polonyalının şövaleresk rûhu ile Fransızın kolay heyecanlanma duygusundan mürekkep ol-

muştur. Eserleri virtüozluktan ziyade kendi ihtirash ve şâirâne tabiatını ifade eder. Piyanoya yeni bir üslûp getirmiştir.

Robert Schumann bir gün Chopin hakkında : « o hakikaten zamanımızın en

cür'etkâr ve serbest, en gururlu ve iftihar edilecek şâirâne rûhudur.» demişti. Bir defasında da bir topluluk içinde şöyle seslendi : «şapkalarınızı çıkarınız beyler, işte yeni bir dehâ!».

Bâzi istisnalarla, Chopin bir bestekâr olduğundan ziyade bir piyano virtüozu idi. Enterpretasyonunda, aşılmamış bir hassasiyet, tuşesinde yüksek ve asil bir ifade, tekniğinde parlaklık vardı.

Chopin, büyük üslûp üstâdı ve melodist, kudretli ritm ve armoninin en orijinâl işleyicisi ve yapıcısı olarak gösterilmiştir. Eski dans (raks) şekillerinden ilhâmla yeni tarzlar, orijinâl bir muhtevâda şekiller ibdâ etmiştir. Eserlerinde dâima romantik tahassüsler, şâirâne ifade ve kahramanca bir hava hâkim olmuştur. Romantik devir ilk piyano bestekârı R. Schumann olmuş, Chopin onu takip etmiştir.

Chopin bütün hayatında Bach'ın «Clavecin bien tempéré» sini durmadan etüd etmiş ve ezbere bildiği birçok sahifelerini, verdiği bütün piyano konserlerinin her birinden önce parmaklarına fevkalâde bir serbestlik, tuşesine ince ve mâhir bir zerrâfet ve nefâset vermek gayesiyle dâima çalışmıştır. Chopin üzerinde, çok sevdiği Schubert ve Mozart'ın da tesiri olmuştur. Bâzi parçalarında ise, samimî dostu Bellini'nin ve Donizetti'nin tesirlerini bul-

Bu elejiyak şair 1830 da Fa Minor ve Mi Minor Konsertolarını bestelediği zaman henüz yirmi yaşındaydı. Mi Minör'ü, memleketini terketmeden önce 1830 son teşrininde Varşovada ilk defa bizzat çalmıştı. Fiziksel olan bünyesi o esnada 49 kilo geliyordu.

Onun her iki piyano konsertosunun orkestrasyonları bilâhare tâdil edilmiş; ilk tâdilleri Mi Minör Konsertoda Carl Tau-

lunda org için yazılmış olup, orkestraya sonradan aranje edilmiştir. Corelli'nin Do Minör Grosso'sunda solistler ve Marcello'nun Obua Konsertosunda Celâl Akatlar iyi idi. Verdâ Erman'ın konserinde eserin son kısmı umumî istek üzerine baştan sona tekrarlandığı gibi, burada da Obua konsertosunun son Allegro'su yine dinleyicilerin içten tezahüratı sonunda tekrarlandı. Programın en yüklü parçası, Salzburg dehâsi Mozart'ın B-dur İkinci Salzburg Senfonisi idi. Üç muvhalı bu nefis eser, güçlüğüne râğmen iyi çalındı. İstanbul Oda Orkestrası, daha müsaide provalar ve çalışmalar yapabilmek suretiyle böyle güç eserleri daha başarılı çalabilir. Bundan şüphe etmiyoruz. Konserin umumî havası çok müsbet, inşirah ve zevk verici olmuş, az zamanda ve gayet zor şartlar içinde Oda Orkestrası, eserleri ifade derin ve temiz bir seviyeye ulaştığına isbat etmiştir.

Oda Orkestrası'nın üçüncü konseri ayın son haftası içinde verilecektir.

BAMBERG Senfoni Orkestrası'nın Nefesli Sazlar Beşlisi konserine gelince, İstanbul Filârmoni Konser Bürosu'nun çok yerinde bir teşebbüsle tertiplemediği bu güzel oda musikisi konseri 15.12.1966 akşamı Saray'da verildi. Beş genç san'atkâr, F. Danzi, Blacher, Reicha ve J. Françaix'den divertimento ve kentetler dinletti

yere aradık ve niçin böyle bir fırsatı kâçırdıklarına şaştık.. Konserin başlama saati gayet müsaiddi, o halde? Bamberg Senfonisi'nin bu genç ve kuvvetli san'atkârının, parçalar modern de olsa, konserini dinlemekten mahrum kalmak, Şehir Orkestrası nefesli saz grubu için cidden kayıp olmuştur.

Programın zayıf olduğundan söz ettik. Bu doğrudur. Umumiyetle dinleyiciler, modern ve disonan eserlere alışkın değildir. Seçilen bestekârlar da aslında yine zayıf şahsiyetlerdir. Bir Boris Blacher'den çok daha kuvvetli bu mektebe mensup bestekârlar vardır; hele Jean Françaix...

Klâsik ve romantik repertuar yığın yığın nefesli saz şâheserlerine sahiptir. Halk da, bu şâheserler, programdaki zayıf kompozitörleri dâima ezdiği için, râğbet etmemiş olabilir. İstanbul Şehir Orkestrasının bir programı, solistsiz olmak üzere, tamamen çağımız musikisine tahsis edilerek bir pazar konseri tertiplensin. Görülsün ki, kaç kişi gelecektir? Bunun için hayâle kapılmamak lâzımdır. Modern musiki, bugün halk için değil musikîinastlar içindir; muayyen bir zümreye hitap eder. Bu, dünyanın her tarafında böyledir. Hattâ opera repertuarları gözden geçirilsin, klâsik ve romantik devir operaları en başta gelecektir. Meselâ: bir Wag-

İstanbul Tel. 22 29

İstir

İstir her köşesir
BAMBERG Senfoni Orkestrası'nın Nefesli Sazlar Beşlisi konserine gelince, İstanbul Filârmoni Konser Bürosu'nun çok yerinde bir teşebbüsle tertiplemediği bu güzel oda musikisi konseri 15.12.1966 akşamı Saray'da verildi. Beş genç san'atkâr, F. Danzi, Blacher, Reicha ve J. Françaix'den divertimento ve kentetler dinletti

Şimdi Radyoculukta ilk gelen markadır